1858. № 156.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 29 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 28 December.

Bij de nieuwe stemming ter verkiezing van één lid voor den gemeenteraad zijn van de 1412 kiesbevoegden ingekomen 580 stembriefjes.

— Bij kon. besluit van den 22sten dezer zijn benoemd de militaire leden van de militieraden van de onderscheidene militie-districten voor de ligting van 1859. In het district Leyden is als zoodanig benoemd de luit.-kolonel Sweemer, kommandant van het depôt van het 5de reg. infanterie.

— De Nederd. hervormde gemeente alhier mogt Zondag ll., bij het einde der godsdienstoefening in de Hooglandsche kerk, van haren hooggeschatten leeraar dr. E. Laurillard het verblijdende berigt vernemen dat hij, na ernstig beraad, voor het beroep naar Rotterdam had bedankt, en zich op nieuw aan de gemeente verbond. Z. Eerw. bedankte tevens voor de blijken van genegenheid die hij van de gemeente had genoten en gaf te kennen, dat, bijaldien er plan bestond om hem verder nog een stoffelijk blijk van goedkeuring aan te bieden, hij dit ongaarne zoude zien, en liever zag dat de liefdegaven aan de armen van zoodanige goedkeuring getuigden. De gemeente, wier opkomst bij die gelegenheid buitengewoon groot was, gaf terstond een blijk hoezeer zij met het besluit van den leeraar was ingenomen, door, voorgegaan door de weezen, biddende te zingen het 3de vers van het 91ste der Evang. gezangen en van Psalm 134 mede het 3de vers.

— De *Staats-Cour.* deelt thans eene opgave mede der garnizoens-verwisselingen, die met Mei aanst. bij de corpsen des legers zullen plaats hebben. Daaruit blijkt dat, behalve de vervanging van de 2de compagnie van het reg. rijdende artillerie, te 's Hage in bezetting, door de 4de compagnie van het reg. veld-artillerie te Utrecht, het alhier in bezetting liggende 3de bataillon van het reg. grenadiers en jagers zal afgelost worden door het 2de bataillon uit 's Hage.

— De minister van marine heeft bekend gemaakt, dat op 1 Febr. 1859, bij de directie der marine te Hellevoetsluis, een vergelijkend examen zal plaats hebben van jongelingen, die aanvankelijk als machinist-leerling der 2de kl., met bestemming tot machinisten voor de dienst in Nederl. Indie, voor rekening van het depart. van kolonien, wenschen te worden aangenomen. Het getal der als zoodanig te plaatsen jongelingen zal zich voorloopig bepalen tot twee.

— Gedurende den loop van dit jaar zijn 2945 onderofficieren en manschappen van Harderwijk naar de Indiën vertrokken; zijnde 1745 minder dan in 1857.

— In de Rotterdamsche diergaarde is dezer dagen aangebragt een orang-outang, zijnde een geschenk van den heer Fransen, gezagvoerder qq. van het schip *de Zwerver*, van den heer P. van den Arend, met welken bodem het dier is aangebragt. Gemelde gezagvoerder heeft veel zorg aangewend, om dit waarlijk zeldzame exemplaar in het leven te behouden, want reeds in het kanaal had het dier veel van de koude te lijden, zoodat men het in een bed met warme kruiken moest koesteren. Ook de overbrenging van Hellevoetsluis ging met eigenaardige bezwaren gepaard.

— Uit Rotterdam wordt het overlijden gemeld van den bekenden dichter J. van Harderwijk Rz. Hij was sedert 1836 lid van de maatschappij der Nederl. letterkunde.

— De herv. gemeente te Stolwijk heeft van mej. H. Blonk, weduwe J. den Boer, aldaar geboren en te Gouda overleden, een legaat van f 10,000 ontvangen.

— Te Haarlem werd op den eersten Kersdag, bij de godsdienstoefening in de Groote Kerk der hervormden, het gezang der gemeente, behalve door het beroemde orgel, begeleid door de muziek van het aldaar in bezetting liggende reg. dragonders. Na het uitspreken der feestrede werd ook nog het hallelujah uit Händel's Messias door het muziekoorps en het orgel op eene meesterlijke wijze uitgevoerd, en het geheel besloten door het zingen van het hallelujah of den Engelenzang uit de Ev. gezangen door de geheele gemeente.

— Men verneemt dat er bij de Nederl. bank te Amsterdam eene promesse ter discontering is aangeboden, die, zoowel als de aanvrage tot disconto, valsch was. De schuldige, een stuurman, bevindt zich reeds in hechtenis.

— Het *Hbl.* deelt mede dat op 22 Dec. te Nymegen werd gevangen genomen zekere J. N., naar men verneemt, als verdacht van zich schuldig te hebben gemaakt aan openbare aanranding der eerbaarheid van eene gehuwde vrouw, gevolgd van mishandeling en belangrijke verwonding aan haar hoofd, veroorzaakt door het toebrengen van slagen met eenen hamer, nadat hij vruchteloos getracht had door geldaanbieding en bedreigingen zijn oogmerk te bereiken. De gearresteerde, die zelf ook gehuwd is, moet zich, naar men zegt, tijdens zijne militaire dienst zoo berispelijk hebben gedragen, dat men genoodzaakt was hem bij de klasse van discipline te plaatsen.

— Door den kolonel-kommandant van het koloniaal werf-dépôt zijn maatregelen genomen, ten einde het deserteren van vreemdelingen, tot gemeld corps behoorende, zoo veel mogelijk tegen te gaan. Dien ten gevolge zijn aan de onder-officieren en korporaals van dat corps premiën uitgeloofd voor hen, die gedeserteerde militairen weten op te sporen of bij het corps terugbrengen.

— Zondag ll. werden zeven personen, die met de Zwolsche beurtman van Amsterdam naar Zwartsluis waren vertrokken, op de hoogte van die plaats met eene boot naar wal gebragt. Door eene noodlottige omstandigheid sloeg de boot om en twee personen vonden hunnen dood in de golven, namelijk de schipper en een jongeling die bruidegom was; zijne bruid werd gered, maar verkeert in eenen zorgelijken toestand.

— Ongeveer eene maand geleden is te Brussel in het licht verschenen het eerste deel eener Fransche vertaling van J. L. Motley's uitmuntend werk *De opkomst van de republiek der Vereenigde Nederlanden*, bewerkt door Gustave Jottrand en Albert Lacroix. Thans kondigt de Parijsche uitgever Michel Lévy eene nieuwe vertaling van dit werk aan, die in drie deelen zal worden uitgegeven en verrijkt zal zijn met eene uitgebreide inleiding van den beroemden Guizot. Het eerste deel dezer vertaling zal met het einde van Januarij des volgenden jaars het licht zien.

'sGRAVENHAGE, 28 December.

Tot majoor bij het 5de reg. infanterie is benoemd de kapitein der 1ste kl. A. P. Miltenburg van het reg. grenadiers en jagers.

— Tot ontvanger der directe belastingen voor de 2de afdeeling te Rotterdam is benoemd de heer J. F. van Harrevelt, thans controleur der directe belastingen van de 1ste kl. aldaar.

— Door Z. M. zijn benoemd tot adspirant-ingenieurs van den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederl. Indië: J. C. Schimm, opzigter van de 3de kl. bij den waterstaat in Gelderland; G. A. Pet, provinciaal opzigter in Noordholland, en G. Uyenbroek, doctor in de wis- en natuurkunde, opzigter van de 2de kl. bij den waterstaat in Zuidholland.

— Op den eersten Kersdag hebben HH. MM. de koning en koningin en Z. K. H. de prins van Oranje des morgens de godsdienstoefening in de Fransche kerk, onder het gehoor van den wel-eerw. heer dr. Secretan, bijgewoond, terwijl HH. KK. HH. prins en prinses Frederik en prinses Maria in de Kloosterkerk aanwezig waren, onder het gehoor van den wel-eerw. heer dr. Oort.

Des avonds te voren was er op het paleis van HH. KK. HH. prins en prinses Frederik, bij gelegenheid van den Kersavond, een kersboom geplaatst, waarvan vele geschenken aan het gevolg van HH. KK. HH. zijn uitgereikt. Ook het gevolg van H. M. de koningin is met geschenken vereerd.

— Z. K. H. de prins van Oranje neemt bij voortduring deel aan de zittingen van den raad van state.

— Naar men verzekert is de heer mr. A. J. D. graaf van Rechteren, thans geattacheerd aan het ministerie van buitenl. zaken, benoemd tot attaché bij het Ned. gezantschap te Parijs.

— Door den minister van binnenl. zaken zijn bij de dienst van den rijkstelegraaf benoemd: tot telegrafisten der 2de kl., de telegrafisten der 3de kl. J. G. Diehl en R. Roeterink; tot telegrafist der 3de kl., de leerling D. Gastelaars.

— Men verneemt dat aan den heer dr. H. P. Timmers Verhoeven, secretaris bij de algemeene synode der Nederl. hervormde kerk, tengevolge zijner geschokte gezondheid, een onbepaald verlof is verleend. Gedurende dien tijd zullen zijne werkzaamheden door den wel eerw. heer dr. P. Jas, predikant bij de herv. gemeente alhier, worden waargenomen.

— Zondag middag is alhier de nieuw gebouwde kerk voor behoeftigen, in de Breedstraat, door ds. Moll plegtig ingewijd. Dit gebouw kan 1200 à 1300 personen bevatten en zal de Bethlehemskerk genoemd worden.

— Blijkens een bij het dep. van marine uit Cadix ontvangen berigt van den schout-bij-nacht 't Hooft, bevelhebber van het oefenings-eskader, was op al de schepen de gezondheid der officieren en equipages zeer voldoende. Na het vertrek van Spithead had het eskader meestal slecht weder gehad, en den 11den, 14den, 24sten en 29sten November hevige stormen doorgestaan. Al de schepen zullen eenige kleine voorzieningen noodig hebben.

— De eerste kamer heeft in hare zitting van gisteren de navolgende wetsontwerpen aangenomen: dat tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor de algemeene landsdrukkerij, dienst 1859; dat tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren over 1859; dat tot goedkeuring van artikelen der overeenkomst met Belgie tot wering van den nadruk; dat tot onteigening van percelen ten behoeve van den aanleg eener straat in de gemeente 's Gravenhage; dat tot bekrach-

tiging van provinciale belastingen in Friesland; dat tot herziening der tabel bedoeld in art. 99 der wet van den 4den Julij 1850.

Daarna heeft de kamer met algemeene stemmen zich vereenigd met het voorstel der heeren Cost Jordens en de Vos van Steenwijk, tot aanvulling van art. 9 van het reglement van orde met de volgende bepaling: »Het vaststellen van de voordragt der jaarlijksche begrooting van de huishoudelijke behoeften geschiedt door de kamer, nadat de leden in de gelegenheid zijn gesteld van het ontwerp ter griffie kennis te nemen.”

Vervolgens zijn de beraadslagingen geopend over de staatsbegrooting voor 1859. Na eenige algemeene beschouwingen werden hoofdst. I en II met algemeene stemmen aangenomen. Bij hoofdst. III heeft de heer Regout uitvoerig gesproken over de wateraftapping van de rivier de Maas.

In eene avondzitting is ook hoofdstuk III met algemeene stemmen aangenomen en hoofdstuk IV in behandeling genomen. De heer van Dam van Isselt sprak bij die gelegenheid over de verklaring door den minister van justitie, omtrent de processie te Ossendrecht in de tweede kamer afgelegd. Naar zijn inzien had men de slotsom van het onderzoek, ten gevolge waarvan de processie is toegestaan, in de *Staats-Courant* moeten bekend maken. Eene tweede aanmerking van dien heer betrof het ontslag van een hoofdambtenaar van justitie. Hij hoopte dat de ministers des konings in deze zaak een beter onderzoek mogten instellen.

In de zitting van heden is de beraadslaging over hoofdst. IV afgeloopen. Zij liep voornamelijk over de inrigting van de rijks veldwacht, over het begrip en den omvang der rijks-politie en het noodige verband tusschen de rijks- en gemeente-politie. Ten opzigte van de processie te Ossendrecht heeft de minister nader gewezen op het geoorloofde daarvan, krachtens ingesteld onderzoek. Omtrent het ontslag aan den heer d'Engelbronner gegeven, heeft hij dezelfde verklaring afgelegd als in de tweede kamer. De minister had de zaak zoo gevonden en de meerderheid in den ministerraad had een ontkennend antwoord uitgebragt op de vraag of het kon. besluit van 1849, nopens wachtgeld, de grondslag kon uitmaken voor een aan dien gewezen ambtenaar toe te kennen wachtgeld. Het hoofdstuk is daarop met algemeene stemmen aangenomen en de beraadslaging over hoofdstuk V aangevangen.

— In de afdeelingen der eerste kamer is besloten, het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis, tot afkoopbaarheid der tienden, eerst in de volgende bijeenkomst (die mogelijk eerst over 2 of 3 maanden zal worden gehouden) te behandelen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 23 December.

Volgens de berigten uit Indië neemt het aantal grondeigenaars in Oude, die de hun aangeboden amnestie aannemen, meer en meer toe. Uit Hong-Kong wordt gemeld dat de herziening van het handelstarief door de Chinesche, Fransche en Engelsche commissarissen gelukkig is tot stand gebragt.

— De verhooren van de gevangenen te Cork in Ierland hebben met gesloten deuren plaats en zullen verscheidene dagen duren. Omtrent het genootschap Phenix verneemt men dat van de leden de volgende eed werd gevorderd: Ik zweer plegtig dat ik met alle in mijne magt staande middelen er naar zal streven de Britsche regering te ondermijnen en omver te werpen; dat ik ieder met dit doel in Ierland komend vreemd leger zal ondersteunen en mij daarbij aansluiten en dat ik de bevelen van mijne overheden in dit genootschap zal naleven.

— Ten gevolge van het onvoorzigtig graven aan de fundamenten eener bierbrouwerij nabij Nottingham is het geheele gebouw ingestort, waarbij twee arbeiders het leven verloren en 2000 gallons ale, benevens al de werktuigen, bedorven werden.

— Te Woolwich hebben verregaande ongeregeldheden plaats gehad, veroorzaakt door eene vechtpartij tusschen de aldaar in bezetting liggende troepen. Men heeft van elders eene aanzienlijke krijgsmagt moeten ontbieden om de strijdenden te scheiden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 December.

Voor de eerste maal is thans een inboorling van Algerië tot luitenant bij ons leger aangesteld, namelijk Mohammed-Ben-Daoud, kweekeling der militaire school.

— Men verzekert dat Engeland, met het oog op de beweging die er zoowel in Wallachye als in Moldavië heerscht, het voorstel gedaan heeft om de conferentie te Parijs weder op nieuw te doen bijeenkomen, om hare vroegere besluiten in de vorstendommen te doen eerbiedigen. Oostenrijk en Turkye zouden dit verzoek ondersteunen, maar Frankrijk, Rusland en Pruissen daartegen gestemd zijn. De onafhankelijkheid dier streken zou, naar hunne meening, eene doode letter worden, indien Europa onophoudelijk tusschen beide kwam.

— Er is thans alhier een schaakstrijd geopend tusschen den beroemden Amerikaan Morphy en den meester der Duitsche spelers, den heer Andersen.

— Op den Oostelijken spoorweg heeft in de nabijheid van Villette een treurig ongeluk plaats gehad. De reserve-locomotief is tegen een wagen aangeloopen, waarbij 4 ambtenaren, op het terrein werkzaam, zwaar zijn gekwetst.

— Uit Teheran verneemt men dat de shach den Franschen majoor der artillerie Brogniart tot bevelhebber der Perzische artillerie heeft benoemd.

ITALIE.

Uit Rome wordt gemeld dat tusschen de Pauselijke regering en die van Frankrijk en Oostenrijk in beginsel bepaald is, dat de Kerkelijke Staat, met uitzondering van Ancona en Civita-Vecchia, in het jaar 1860 geheel door de buitenlandsche troepen ontruimd zal worden.

— De koning van Napels heeft eene ligting bevolen van 18,000 man. In al de tuighuizen heerscht eene groote drukte. Men kan daarvan de reden niet gissen. Sommigen beschouwen de ligting alleen als een middel om geld te verkrijgen, want men kan zich voor 240 ducaten van de krijgsdienst vrij koopen, en de regering, die zelve voor de plaatsvervangers zorgt, behoeft die niet te betalen, daar zij er genoeg uit haar weeshuis *Alberto de Poveri* kan trekken. Naar men zegt zou de ligting in het vorige jaar aan de regering eene som van 2 millioen ducaten hebben bezorgd.

PRUISSEN.

BERLIJN, 23 December.

Men verzekert vrij stellig dat onze regering het bestuur van den Pruissisch-Limburgschen spoorweg, dat in moeijelijke omstandigheden verkeert, zal te hulp komen. De aandeelhouders, die zich meestendeels alhier bevinden, hebben geweigerd om in eene schikking te treden. De regering moet ook aan België en Holland om medewerking in deze zaak gevraagd hebben, maar de regeringen dier landen zijn niet gezind om de verantwoordelijkheid op zich te nemen tegen over de kamers, van de sommen die in deze zaak zouden gevorderd worden.

— De bondsvergadering heeft de voorstellen der vereenigde commissien voor de Holsteinsche quaestie aangenomen.

— Uit Petersburg wordt gemeld dat de keizer bevel heeft gegeven om aan de landtong van den regteroever van den hoofdtak der rivier de Amur, in oostelijk Siberië, eene stad te stichten onder den naam van Ssoffysk.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 21 December.

De keizer heeft thans onderscheidene bepalingen der onlangs uitgevaardigde wet op de krijgsdienst verzacht, vooral ten aanzien der verpligting tot de dienst van eenige zonen en van gehuwde personen in verscheiden landen der monarchie. Dit besluit des keizers zal vooral in Lombardye een gunstigen indruk maken.

— De minister van openbaar onderwijs heeft een nieuw reglement voor de bijzondere scholen in het rijk vastgesteld. Volgens de daarin voorkomende bepalingen zullen geene kinderen van beide sexen op eene en dezelfde school toegelaten worden, en zullen de scholen worden gesplitst naar de verschillende godsdienst der kinderen, zoodat er katholieke, protestantsche, Grieksche en Israëlitische scholen zullen zijn. De katholieke kinderen zullen alleen toegelaten worden op katholieke scholen, zonder eenige uitzondering. Voor de Israëlitische kinderen zijn in geen geval de katholieke scholen toegankelijk, doch voor de protestantsche kunnen ten dien aanzien in zekere gevallen uitzonderingen toegestaan worden. In de katholieke inrigtingen moeten de onderwijzers dezelfde godsdienst belijden.

TURKYE.

De ministeriële crisis, waarvan vroeger reeds werd gesproken, is thans uitgebarsten. De groot-vizier heeft bepaaldelijk geweigerd om gevolg te geven aan de hervormingen, die door Fuad-Pacha, tijdens zijn verblijf te Parijs, zijn toegezegd. Hij heeft zijn ontslag ingediend en zijn voorbeeld zal waarschijnlijk door Riza-Pacha worden gevolgd. Fuad-Pacha heeft de hem aangeboden betrekking van groot-vizier nog niet aangenomen.

— In Servië hebben gewigtige gebeurtenissen plaats gehad. Op den 14den Dec. heeft de vorst den landdag in persoon geopend. Den volgenden dag werden tot voorzitter en onder-voorzitter der vergadering mannen gekozen, die bekend staan als vijanden van den regerenden vorst en aanhangers van Milosch Obrenovitch. Op den 16den zijn de eigenlijke werkzaamheden der vergadering begonnen, en terstond heeft men het besluit genomen om den tegenwoordigen vorst Alexander van de regering vervallen te verklaren. Het ministerie, hetzij in den wensch der vergadering deelende, hetzij daartoe gedrongen, gaf aan den vorst te kennen dat hem niets anders over bleef dan van zijn gezag afstand te doen. Ten gevolge van dezen dubbelen aandrang heeft de vorst zich in het kasteel van Belgrado, dat van eene Turksche bezetting is voorzien, terug getrokken en een uitstel van 24 uren gevraagd om zich te beraden, maar de landdag heeft daarop den troon als ledig beschouwd en Milosch Obrenovitch als vorst uitgeroepen. Deze Milosch is de voormalige vorst van Servië, wiens gezag door Alexander werd omver geworpen en die tot hiertoe afgezonderd te Weenen leefde. Zoowel vorst Alexander als de senaat hebben tegen de handelingen van den landdag geprotesteerd, maar in den boezem van het laatstgenoemde ligchaam heerscht mede eene groote verdeeldheid. De bevolking is onder dit alles zeer opgewonden. Oostenrijk schijnt zich nog onzijdig te houden, maar brengt toch veel troepen op de grenzen bijeen. Na de uitroeping van Milosch tot vorst van Servië is er een voorloopig bestuur gevestigd, bestaande uit de hh. Garaschanin, Sterka en Ugricic. Men verneemt nog dat later de militaire partij eene tegen-omwenteling heeft willen bewerken, die echter mislukt is.

— De toestand der Christelijke bevolking op Candia is nog altijd netelig; velen nemen de wijk naar het gebergte, om zich te onttrekken aan de gewelddadige handelingen der Turksche krijgsmagt.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 8 November.

Tot leden der natuurkundige vereeniging in Nederl. Indië zijn benoemd de hh. J. W. H. Cordes, te Rembang, H. Diepenhorst, te Priaman, C. P. C. Steinmetz, te Passaroeang, G. W. Frodzess, te Batavia, G. F. Nauta, te Pontianak en A. H. G. Blokzeyl, te Djembrana (Bali).

— Men verneemt dat de heer W. Poolman als president van de factorij der Nederlandsche handelmaatschappij alhier zal aftreden en in die betrekking vervangen worden door den heer J. C. Teengs, lid dier factorij, ter-

wijl als lid, in plaats van laatstgenoemden heer, zal optreden de heer P. Beets, agent van genoemde factorij te Sourabaija.

— Op den 5den kwam alhier ter reede het Ned. schip *Cornelia Mathilda*, van Djambi, met een gedeelte der tot de expeditie naar dat rijk bestemd geweest zijnde troepen. Naar wij vernemen, zegt de *Java-Bode*, zullen 250 man te Djambi in bezetting blijven, onder bevel van den kapitein der infanterie Backerus, die tevens met het civiel gezag aldaar belast is.

— Uit Palembang wordt van 24 Oct. aan den *Java-Bode* het volgende geschreven: In de bovenlanden is het zeer onrustig. Onze troepen hebben een doesson, die met oproerlingen bezet was, aangevallen, maar zijn tot driemalen teruggeslagen, na plus minus 30 dooden en gekwetsten te hebben bekomen. Onder de eersten is de kapitein der artillerie Coblermans. Eenige dagen later heeft men op nieuw getracht die plaats in te nemen, na nog eene versterking van 50 man benevens twee stukken geschut bekomen te hebben, doch ook deze aanval is niet alleen mislukt, maar onze dapperen zijn tot Lahat teruggeslagen. Onder meer andere gekwetsten behoort ook de 1ste luit. Tomey. Het is te hopen, dat er spoedig versterking kome opdagen, want anders kan men met geene mogelijkheid de gevolgen berekenen.

Curatoren van het Stolpiaansch Legaat aan de Hoogeschool te Leyden hebben in hunne vergadering van den 11den November jl. besloten, de prijsvraag, eerst uitgeschreven den 17den Februarij 1857 tegen den 1sten November jl. en waarop geen antwoord was ingekomen, op nieuw uit te schrijven om beantwoord te worden vóór of op den 1sten Mei 1860.

Dezelve luidt aldus:

Welken invloed behoort de Christelijke zedeleer te hebben op de beginselen, die moeten aangenomen en gevolgd worden door de Staten van de beschaafde wereld, in hun verkeer met en handelingen tegenover elkander en andere volken? en hoe kan die invloed bewaard worden bij het waken van iederen Staat voor zelfbehoud, en bij het streven naar magt en invloed, ook ter bevordering en voortplanting van eigen opvatting omtrent den grondslag, waarop het heil der volken behoort gevestigd te zijn? dat is:

Quam vim concedi oportet doctrinae morali Christianae in ea principia, quae civitatibus eruditis probanda et sequenda sunt in commercio agendique ratione, tum inter ipsas, tum adversus alios populos? et quomodo eadem vis retineri potest a civitatibus in cura sui conservandi, et in studio potentiae et auctoritatis, ejus quoque qua singulae uterentur ad excolendam et propagandam suam sententiam de fundamento cui populorum salus esset superstruenda?

Ter beantwoording vóór of den 1sten Mei 1860.

De prijs voor een goedgekeurd antwoord is de gouden medaille ter innerlijke waarde van ƒ250, en ƒ100 in geld; of wel naar verkiezing de geheele som in geld.

De antwoorden moeten, in het Latijn of Nederduitsch geschreven, met eene spreuk geteekend en met bijvoeging van een gesloten biljet, dat dezelfde spreuk tot opschrift heeft en waarin des schrijvers naam en adres is opgegeven, vrachtvrij gezonden worden aan den hoogleeraar G. C. B. Suringar, voorzittend Curator van het Legaat.

STADS-BERIGTEN.

Nationale Militie.

Ligting van het jaar 1859. — Oproeping tot de Inschrijving.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, gezien hebbende artt. 51, 52, 53, 56, 57, 60 tot 68, en 166 der wet van den 8sten Januarij 1817 (Staatsblad no. 1), alsmede art. 5 der wet van den 27sten April 1820 (Staatsblad no. 11);

Doen te weten, dat de inschrijving voor de ligting der Nationale Militie van dit jaar, geschieden moet voor hen, die geboren zijn in het jaar **1840.**

Dat alle Ingezetenen, zonder onderscheid, welke reden tot vrijstelling van de dienst zij ook zouden mogen hebben, en of zij tegenwoordig of afwezend, of al dan niet in *militaire dienst* zijn, verpligt zijn zich te doen inschrijven; dat Ouders, Voogden of Bloedverwanten, in deze, voor hunne naastbestaanden of pupillen, mitsgaders Regenten van openbare Gestichten, voor de onder hun beheer staanden, de belangen moeten behartigen, door de bij de wet gevorderde opgave te doen, en daarvoor verantwoordelijk zijn.

Dat onder de Ingezetenen ten deze ook worden gerekend de vreemdelingen, die den zetel van hun vermogen of hun verblijf in het Koningrijk zijn komen vestigen; alzoo zij, even als de Inboorlingen, verpligt zijn mede te werken tot de gemeenschappelijke verdediging van den Staat, welke hun veiligheid en bescherming verleent.

En roepen dien ten gevolge op, alle de in de termen vallende Ingezetenen, om te verschijnen in een der vertrekken van het Raadhuis:

Op Maandag den 10 Januarij 1859,

Des voormiddags van 10 tot 3 ure, de bewoners van Wijk 1, 2 en 3,

— — en die van het buiten-territoir der Gemeente.

— — *Op Dingsdag den 11 Januarij* 1859,

Des voormiddags van 10 tot 3 ure, de bewoners van Wijk 4 en 5.

— — *Op Woensdag den 12 Januarij* 1859,

Des voormiddags van 10 tot 3 ure, de bewoners van Wijk 6.

— — *Op Donderdag den 13 Januarij* 1859,

Des voormiddags van 10 tot 3 ure, de bewoners van Wijk 7 en 8.

Vermanende Burgemeester en Wethouders voornoemd wel uitdrukkelijk de belanghebbenden, zich, door getrouwelijk op te komen, vrij te waren tegen de nadeelige gevolgen, welke uit nalatigheid in deze onvermijdelijk zouden voortvloeijen, de boven opgegeven tijdsbepaling in het oog te houden; en bij de inschrijving zich te voorzien van hunne geboorte-akten, alsmede schriftelijk op te geven hunne woonplaatsen en het wijk en nommer hunner huizen, ten einde misslagen voor te komen, de onaangenaamheden, welke voor de ingeschrevenen volgen moeten uit eene verkeerde spelling van den naam of een abuis in de opgave der woonplaatsen, waardoor dikwijls de ingeschrevenen te vergeefs worden gezocht bij oproepingen, welke voor hun wezenlijk belang gedaan worden; zullende er, van heden af, ter Secretarie gevaceerd worden van des morgens 10 tot 's namiddags 3 ure, ter afgifte der geboorte-akten, voor diegenen, welke binnen deze Gemeente zijn geboren.

En zal deze door aanplakking en door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
V. PUTTKAMMER, Secretaris.

LEYDEN, 28 December 1858.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Donderdag den 30sten December 1858, 's namiddags ten 1½ ure.

Onderwerpen:

1°. Voorstel omtrent de opheffing van het gymnasium en verdere stukken betreffende de bestaande vacature.
2°. Voorstel omtrent het verleenen van crediet aan de handelaren in gedistilleerd.
3°. Adres van inwoners onder Oegstgeest aan den Morschweg of Hooge Morsch, tot het voortdurend erlangen van toegang door de Morschpoort naar deze stad.
4°. Adres van R. van Baak om vrijstelling van de betaling van huur van bon- en brandzeilen.
5°. Rekening van de armbakkerij 1857.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed te *Vlissingen*, tot onze groote droefenis, onze dierbare Vader de Wel-Edel Gestr. Heer M. A. VAN SASSENBERG, *Kapitein bij het 5de Reg. Inf., Ridder der Orde van de Eikenkroon.*

J. H. VAN SASSENBERG,
Mede namens mijne Broeders en Zuster.

LEYDEN, 21 December 1858.

Heden overleed onze geliefde Zuster SUSANNA JOHANNA ANTONIA PRINS, in den ouderdom van 71 jaren.

Is. PRINS.
J. B. PRINS.

LEIDEN, 25 December 1858.

Voor de blijken van belangstelling, bij de bevalling mijner Echtgenoote ondervonden, betuig ik, ook namens haar, mijnen dank.

28 December 1858. W. F. STEYGERWALT.

Voor de vele blijken van deelneming mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen betoond, bij het overlijden van mijnen dierbaren Echtgenoot ROELOF JESSE, betuig ik langs dezen weg mijnen opregten dank.

LEIDEN, 28 December 1858. C. VAN GEER, Wed. R. JESSE.

Daar de gewone Winterdeeling van warme spijs aan de Armen der Ned. Herv. Gemeente zal aanvangen op Woensdag 5 Januarij e. k., berigten Diakenen dat bij den Binnenvader van het Huiszittenhuis verkrijgbaar zijn **doorloopende Aandeelen** van 26 Ned. Kannen (2 portiën in de week) à ƒ1.50 en **Maandaandeelen** voor 9 portiën à ƒ0,50, terwijl er geene Dagkaartjes meer zullen worden afgegeven.

Namens Diakenen,
G. J. ROLLANDET, *Praeses*.
H. ZAALBERG, *Scriba*.

Bij Acte op den 22sten December 1858, voor den Notaris JAN ANTHONY PRYN, residerende te *Leyden*, in presentie van Getuigen gepasseerd, zijnde behoorlijk geregistreerd, is tusschen de Heeren AUGUST LEONARD REIMERINGER, *Commissionnair in Effecten*, en GEORGE ANTHONY REIMERINGER, zonder beroep, beide wonende te *Leyden*, aangegaan eene **VENNOOTSCHAP**, bestaande in het uitoefenen van den *Commissiehandel in Effecten en Fondsen*, het beleggen of bezorgen van gelden op beleening, prolongatie of hypotheek, onder de Firma van »A. L. REIMERINGER & ZONEN." Dezelve zal gevestigd zijn te *Leyden*, aanvang nemen op den 1sten Januarij 1859, en eindigen op den laatsten December 1863, doch zonder wederkeerig opzeggen, vóór de expiratie, ook na dien tijd blijven doorloopen. Ieder der Vennooten zal het regt hebben de firma te teekenen voor zaken tot dezelve betrekkelijk. Geene gelden of geldswaarden zullen ten behoeve der firma kunnen worden opgenomen; noch schuldbekentenissen of acceptatiën geldig zijn, zonder de bijzondere handteekening der beide Vennooten.

De Vennootschap zal nimmer aansprakelijk zijn voor eenige handelingen of speculatiën, waarvan de uitkomst met betrekking tot winst of verlies van eenige kans of toeval zoude afhangen, evenmin als voor verdichte in- of verkoopen van fondsen als anderzints, hetzij direct of indirect en onder welken vorm zulks ook zoude mogen zijn.

Geschiedende deze tegenwoordige aankondiging in voldoening aan Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

Heden was het voor deze gemeente eene bijna algemeene treurige dag, daar het stoffelijk overschot van haren veel en hooggeachten Burgemeester den Edel Achtb. Heer G. SPOORS ELAND, naar de plaats der laatste ruste werd heen geleid, en nog treuriger werd dit voor haar, daar zij zich in het bewijzen harer ongeveinsde achting en liefde, den overledenen zoo ten volle waardig, *moest belemmerd zien*.

Dank, daarvoor! opentlijk dank! van zijn Ed. Achtb. hem zoo geliefde Burgerij, die hem in zijn dierbaar leven niet alleen als haar achtingswaardig hoofd, maar tevens als hun vriend, opentlijk erkenden en waardeerden.

Het bleek dan ook aan den rand zijner groeve, dat het toch een onweerstaanbare behoefte voor haar was, eere, regtmatige eere te brengen aan de nagedachtenis van den door zoo vele burgers betreurden Ontslapenen en dat de *naam van vriend* juist niet behoeft om een onvergetelijk vriend naar waarde te erkennen en hoog te schatten.

KOUDEKERK, 22 December 1858.

Wij Ondergeteekenden, gezien de schriftelijke getuigenis van den deskundigen VOGELENZANG te *Leydschendam*, en onderzocht hebbende het huis op de Breedestraat over de Walsche kerk alhier, Wijk IV, No. 325, laatst bewoond door de familie BIEGMAN, verklaren ter liefde voor de waarheid, overeenkomstig gemelde getuigenis, dat hetzelve huis gansch zuiver is en zonder eenig te vreezen bezwaar kan worden bewoond, zijnde alzoo de verspreide blaam omtrent dat pand als kwaad gerucht aan te merken.

J. HOLTZ,
J. VAN LITH Jr., Mr. *Timmerlieden*.
J. VAN DEN BERG, *Kamerbehanger* &
L. VAN LEEUWEN, Mr. *Loodgieter*.

LEYDEN, 20 December 1858.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN, onder Directie van
BREEDÉ & VALOIS.

MAANDAG 3 Januarij 1859. (N°. 6 van 't Abonnement). **Gysbrecht van Amstel**, Treurspel in 5 Bedrijven. Daarna: **De Bruiloft van Kloris en Roosje**, Oud-Hollandsch Kluchtspel met Zang en Dans, nieuwe Gelegenheids-Versjes en een **Nieuwjaarswensch**, voor te dragen door den Heer P. VAN DER GRIJP en Mw. IBURG, in de karakters van *Thomasvaêr* en *Pieternel.*

Aanvang ten *half zeven* ure.

ZIJDEN STOFFENVERWERIJ.

De Ondergeteekende reeds eenen geruimen tijd ondervonden hebbende, dat eenige personen, voorgevende Knechten van haar te zijn, hier in haren naam werk ophalen, bestellingen aannemen, anderen zich met commissiën belasten en het opgehaalde werk naar elders laten verknoeijen, verzoekt hare geëerde Begunstigers niemand dan aan vertrouwde Schippers of Boden goederen mede te geven, zelfs niet aan haren dezer dagen ontslagenen Boodschaplooper, die niet meer in hare dienst is, maar die alleen te willen laten bezorgen aan hare woonplaats.

LEYDEN, 28 December 1858. De Wed. D. M. KOETSER.

Daar de Ondergeteekende zijne **Brood-, Beschuit- en Kleingoedbakkerij** Woensdag 29 December 1858 zal **geopend** hebben, beveelt hij zich aan zijne geëerde Stadgenooten en verdere Begunstigers beleefdelijk aan, belovende door een zindelijke en prompte bediening zich het vertrouwen waardig te maken.

U Wel-Ed. Dv. Dienaar,
T. M. VAN DER KOELEN,
Hoogewoerd over de Watersteeg, Wijk III. N°. 441.

Bij deze berigt ik mijne geëerde Begunstigers en Stadgenooten, dat ik mijnen Zoon JACOBUS LEONARDUS CREYGHTON met primo Januarij als deelgenoot in mijne zaken zal opnemen, en dat wij onder de firma van WED. J. CREYGHTON EN ZOON de **Koperslagerij** op dezelfde wijze zullen voortzetten als door mij gedurende een reeks van jaren is geschied. Ik neem tevens deze gelegenheid waar om onze firma op nieuw minzaam aan te bevelen.

LEYDEN, 29 December 1858. WED. J. CREYGHTON.

Op een Kantoor alhier wordt ten spoedigste een Jongeling gevraagd, niet beneden de 18 jaren, die eene goede en vlugge hand schrijft, tegen genot van salaris. Belanghebbenden adresseren zich met eigenhandig geschrevene brieven onder Lett. V. bij den Boekhandelaar JACOBUS HAZENBERG CORN.ZOON, in de Kloksteeg.

UIT DE HAND TE KOOP:

Een **Koepel**, groot ongeveer 12 □ ellen inhoud, zeer geschikt ter verplaatsing. Te bevragen bij M. SPLINTER, Metselaar te *Leyderdorp.* Brieven *franco.*

Doofheid en suizing in de ooren, zenuwachtige aandoeningen van het hoofd en de hersenen. *Zeker en onfeilbaar Engelsch geneesmiddel.* Inrigting voor Engelschen en vreemdelingen, ter genezing van doofheid, hoofd- en hersenaandoeningen, 32, Spring Gardens, Charing Cross te Londen. Consulterend heelmeester CHARLES HENRY EDGELL SKINNER, Esq., erkend bij Parlements-acte. Secretaris JOHN POWEL, Esq. Eene nieuwe uitvinding, zijnde eene stellige methode ter zelf-genezing, oogenblikkelijk en als door een tooverslag hulp aanbrengende aan lijders, die sedert 40 of 50 jaren doof zijn geweest, door een geneeskracht bevattend dampmiddel op het uitwendige van het oor aangebragt. Wanneer de damp zich ontlast, wordt die door den lijder slechts eene minuut op het door de kwaal aangetaste oor gehouden, en de persoon, die aan doofheid leed, is oogenblikkelijk in staat gesteld een gesprek in gewonen toon gevoerd te verstaan. Deze methode eenige achtereenvolgende avonden in praktijk gebragt, zal in de meest verouderde gevallen van doofheid en suizing in het hoofd baat verschaffen. Dit middel dient tevens om een einde te maken aan alle empirisme en aan buitensporige uitgaven, die aan kwakzalversmiddelen gedaan worden. Zij die aan de ergste doofheid lijden, kunnen door aanwending van dit middel, in welk deel der wereld zij zich ook bevinden, zich zelven zonder eenig onaangenaam gevoel genezen. Duizenden hebben het gehoor geheel terug gekregen en zijn voor altijd bevrijd van de kunstgrepen der in onze dagen talrijke gevaarlijke onbevoegde uitoefenaars der wetenschap. Getuigschriften en certificaten van directeurs van hospitalen en van de meest uitstekende geneesheeren en heelmeesters in Engeland, in wier tegenwoordigheid lijders van hunne doofheid genezen zijn, alsmede van honderden particulieren, die bij gemeld middel baat gevonden hebben, zijn ter inzage voorhanden. Ieder lijder op het vaste land van Europa, of in een verwijderd deel des aardbols woonachtig, kan nu genezen worden, daar dit middel hem met de vereischte voorschriften, enz., zoo kan toegezonden worden, dat het hem geene moeite kost zich zelven te helpen. De prijs van het middel is 5 £ 5 sh., op te zenden aan den secretaris JOHN POWELL, Esq., 32 Spring Gardens, Charing Cross, te Londen, hetzij bij assignatiën, betaalbaar in Engeland, hetzij in bankbilletten. Eene hoeveelheid, genoegzaam om drie gevallen van de meest verouderde doofheid en suizing in het hoofd te genezen, kost 10 £ 10 sh.

NOUVELLE EDITION.

Prix 1 fr., franco, par la poste, avec 40 Planches, sous Enveloppe Cachetée.

LA PRÉSERVATION PERSONNELLE,

par le Docteur SAMUEL LA'MERT, 37, Bedford Square, à *Londres*, membre de l'Université d'Edimbourg, de l'Hôpital de Londres, etc. — Cet ouvrage explique les effets résultant des mauvaises habitudes de collège, d'excès de jeunesse et de travaux sédentaires. Il est suivi d'observations pratiques, garanties par 20 années d'expérience dans le traitement des maladies du système génératif.

Traitement par correspondance. — Les Médicaments nécessaires sont expédiés avec sécurité dans toutes les parties du monde. — La *Préservation Personnelle* est en vente chez H. T. HENDRIKSEN, Libraire, Hoogstraat, *Rotterdam.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN zijn van meening in het openbaar **aan te besteden:**

1°. *Het schoonmaken en schoonhouden der Kolken, Waterloozingen en Riolen onder de straten.*

2°. *Het bemetselen en onderhouden van dezelve Kolken, Waterloozingen en Riolen.*

Beiden voor den tijd van zes jaren aanvangende met den 1sten Januarij 1859.

En zulks op het Raadhuis binnen gemelde Gemeente op Maandag den 3den Januarij 1859, des middags ten 12 ure.

Waarvan de Conditiën (behalve op Zon- en Feestdagen) ter lezing liggen op het Secretarie van 's morgens 10 tot namiddags 2 ure, en aan de Stads-Timmerwerf van 's morgens 10 tot 's namiddags 4 ure. Terwijl bij den Stads-Architect nadere inlichtingen zijn te bekomen.

En vente chez H. HÖVEKER, éditeur libraire à *Amsterdam:*

CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE,

CONSERVATISME ET PROGRÈS.

SERMON pour la fête de la Réformation, prêché le 31 Octobre 1858 à Amsterdam et le 7 Novembre 1858 à Leyde.

De Boekhandelaar J. B. HUBER, te *Groningen*, geeft heden uit:

BRIEVEN OVER DEN BIJBEL,

NAAR AANLEIDING VAN

BUSKEN HUET'S BRIEVEN OVER DEN BIJBEL,

UITGEGEVEN DOOR

DR. C. P. HOFSTEDE DE GROOT.

I. Israël het Openbaringsvolk.

Deze Brieven zullen in Afleveringen worden uitgegeven, die, ten getale van acht, elkander geregeld zullen opvolgen.

De prijs der 1ste Aflevering is *f* 0.45.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 27 December.

		Laagst koers.	Hoogst koers.	Geboden.
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$64\frac{5}{8}$	$64\frac{11}{16}$	—
Dito Certificaten	„ 3 „	$76\frac{3}{16}$	$76\frac{7}{8}$	—
Dito dito	„ 4 „	99	$99\frac{1}{8}$	99
Amortisatie Syndicaat	„ $3\frac{1}{2}$ „	94	—	—
Handelmaatschappij	„ $4\frac{1}{2}$ „	$142\frac{7}{8}$	143	$142\frac{7}{8}$
O. I. Leening	„ 4 „	$98\frac{9}{16}$	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	„ $4\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	„ $4\frac{1}{2}$ „	101	$101\frac{1}{8}$	—
BELGIE	„ $2\frac{1}{2}$ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	„ $2\frac{1}{2}$ „	54	—	—
Dito dito	„ $4\frac{1}{2}$ „	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	„ 3 „	—	—	—
Dito dito	„ $4\frac{1}{2}$ „	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	„ $1\frac{1}{2}$ „	$30\frac{5}{8}$	$30\frac{7}{8}$	$30\frac{13}{16}$
Dito Obligatiën	„ 3 „	$46\frac{1}{8}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	„ 3 „	$42\frac{1}{8}$	—	—
Bewijzen Coupons		$6\frac{3}{8}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	„ 3 „	$47\frac{3}{4}$	$47\frac{7}{16}$	$47\frac{7}{8}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	„ 5 „	$106\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	„ 5 „	$104\frac{1}{4}$	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	„ 5 „	—	—	—
Dito 1840	„ 4 „	$87\frac{7}{16}$	$87\frac{1}{4}$	$87\frac{1}{16}$
Dito bij STIEGLITZ & C°.	„ 4 „	87	—	—
Dito dito Nieuwe	„ 4 „	—	—	—
Inschrijving in Assign.	„ 6 „	—	—	—
Certificaten van dito	„ 6 „	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 *f*	$158\frac{1}{4}$	159	—
Dito Obligatiën	„ 4 pCt.	88	$88\frac{1}{2}$	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$ „	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	„ 5 „	—	—	—
Dito	„ 4 „	—	—	—
Dito Metall.	„ 5 „	$77\frac{7}{16}$	$77\frac{5}{8}$	$77\frac{1}{2}$
Dito Nieuwe	„ 5 „	$86\frac{1}{2}$	$86\frac{5}{8}$	—
Dito 1847	„ $2\frac{1}{2}$ „	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{3}{8}$	—
BRAZILIE, 1824 100 £	„ 5 „	—	—	—
SARDINIE	„ 5 „	—	—	—
PERU, Geldleening 1854	„ $4\frac{1}{2}$ „	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	„ 5 „	$41\frac{1}{4}$	$41\frac{5}{8}$	$41\frac{1}{2}$
GRENADA, Obligatiën	„ $3\frac{1}{2}$ „	$20\frac{1}{16}$	$20\frac{1}{8}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	„ 3 „	$18\frac{7}{16}$	$18\frac{9}{16}$	$18\frac{1}{2}$
N.-AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Grieken $3\frac{7}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.